

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ 18ο Τριμελές

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 17 Οκτωβρίου 2019, με δικαστές τους : Κλεοπάτρα Καλλικάκη, Εφέτη Διοικητικών Δικαστηρίων, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση της Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Αικατερίνη Σολδάτου και Κωνσταντίνο Υφαντή - Εισηγητή, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και Γραμματέα τη Λουκία Χατζηλουκά, δικαστική υπάλληλο,

Για να δικάσει την προσφυγή με ημερομηνία καταθέσεως 24.6.2009 (αριθ.καταχ.ΠΡ335/24.6.2009)

Της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Α.Ε.», που εδρεύει στη Μεταμόρφωση Αττικής (11ο χλμ. Ε.Ο. Αθηνών-Λαμίας), η οποία παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου Αικατερίνης Σκοπετέα.

Κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1Α και Πατησίων αρ. 70), η οποία παραστάθηκε με τον δικηγόρο Βασίλειο Τουντόπουλο (Α.Μ. 20609).

Το Δικαστήριο άκουσε τους διαδίκους που παραστάθηκαν και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, εισάγεται εκ νέου ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου η υπό κρίση προσφυγή, ύστερα από την παραπομπή σε αυτό της υποθέσεως, στην οποία αφορά, με την 582/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με

την οποία αναιρέθηκε η επί του εν λόγω ένδικου βοηθήματος εκδοθείσα αρχικώς υπ'αριθμ. 3040/2014 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την ως άνω προσφυγή, η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Α.Ε.», στρεφόμενη κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ζητεί, παραδεκτώς, να ακυρωθεί, άλλως, να τροποποιηθεί η 441/V/2009 απόφαση της ως άνω Επιτροπής κατά το μέρος, που, με αυτή, σε βάρος της επιβλήθηκε πρόστιμο, ποσού 218.221,20 ευρώ, για την αποδιδόμενη στην ίδια συμμετοχή, κατά το έτος 2000, σε κάθετη σύμπραξη με την εταιρεία UNILEVER HELLAS A.E.B.E., εμπεριέχουσα όρους περιοριστικούς του ανταγωνισμού κατ'αντικείμενο, κατά παράβαση του άρθρου 1 παράγραφος 1 του ν.703/1977 και του άρθρου 81 παράγραφος 1 της Συνθ.Ε.Κ. (ήδη άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

2. Επειδή, τη δίκη νομίμως συνεχίζει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΜΕΤΡΟ Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρία Ειδών Διατροφής και Οικιακής Χρήσης» (αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. 29940100), ως καθολική διάδοχος της προσφεύγουσας, λόγω συγχωνεύσεως με απορρόφηση της τελευταίας (σχετ. η υπ'αριθμ.πρωτ. 8709/18/29.5.2018 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε.Βόρειου Τομέα Αττικής και η ανακοίνωση Γ.Ε.ΜΗ. με αριθμ.1183495/29.5.2018) (πρβλ.ΣτΕ 1366/2016).

3. Επειδή, στο άρθρο 1 παρ 1 του ν.703/1977 (ΦΕΚ Α 278), ορίζεται ότι : «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού, ίδια δε αι συνιστάμενοι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) τον περιορισμόν ή τον έλεγchon της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) την κατανομήν αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) την, κατά τρόπο δυσχεραίνοντα την λειτουργίαν του ανταγωνισμού, εφαρμογήν εν τω εμπορίω

άνισων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ίδια δε την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεως, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, ε) την εξάρτησιν συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικές συνήθειας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων». Εξάλλου, στο άρθρο 81 παρ.1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (πρώην άρθρο 85) αναφέρονται τα εξής: «1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικών συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, πρόσθετων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

4. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 8β του ν. 703/1977, που προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 4 του ν. 2296/1995, (ΦΕΚ Α 43), και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 11 παρ. 1 του ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α 188), ορίζεται ότι: «1. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων άλλων αρχών που ορίζονται με σχετική διάταξη νόμου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αποκλειστικώς αρμόδια για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», ενώ στο άρθρο 9 του ν. 703/1977, όπως η παρ.1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 παρ.2 του ν.3373/2005 και η παρ.2 από το άρθρο 4 παρ.6 του ν. 2296/1995,

ορίζεται ότι «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώνει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον, β) να αποδέχεται, εκ μέρους των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων, με τις οποίες θα παύει η παράβαση, και να καθιστά τις δεσμεύσεις αυτές υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις, γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως οχληρότερα από τα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα, δ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, ε) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφασή της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης, στ) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης...».

5. Επειδή, περαιτέρω, με τον Κανονισμό 1/2003 θεσπίσθηκε το πρώτον περιορισμένη αποκεντρωμένη εφαρμογή και εναρμόνιση των ουσιαστικών διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού (περιορισμένη

αποκέντρωση, καθ' όσον οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν έχουν δικαιοδοσία να εφαρμόζουν το άρθρο 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ και περιορισμένη εναρμόνιση, καθ' όσον τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια να αντιμετωπίζουν, κατά το εθνικό τους δίκαιο, ως καταχρηστικές και μονομερείς συμπεριφορές που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ). Η εναρμόνιση αυτή καταλαμβάνει και αποδεικτικούς κανόνες ή διαδικαστικές ρυθμίσεις που απορρέουν ευθέως από την ερμηνεία των ουσιαστικών διατάξεων της Συνθήκης (ΔΕΚ, απόφαση της 4.9.2009, C-8/08 T-Mobile Netherlands BV κλπ., σκ. 44-53). Όπως προκύπτει όμως τόσο από την ιστορία της θέσπισης του εν λόγω κανονισμού, όσο και από την δομή και το περιεχόμενό του, η εναρμόνιση αυτή δεν επεκτείνεται στην διαδικασία και τα μέσα επιβολής (μεταξύ άλλων τις κυρώσεις) του δικαίου του ανταγωνισμού, εθνικού ή ενωσιακού, από τα κράτη μέλη (βλ. σχετ. και Ανακοίνωση της Επιτροπής ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της 29.4.2009, COM(2009)206, με θέμα «Έκθεση για τη λειτουργία του Κανονισμού 1/2003» {SEC92009}574}), αντιθέτως μάλιστα οι κατ' ιδίαν εθνικές διαδικασίες, παρά τις εθελούσιες συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί με πρωτοβουλία των κατ' ιδίαν εθνικών νομοθετών, εξακολουθούν να αποκλίνουν ουσιωδώς (ενδεικτικά, τα περισσότερα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, έχουν υιοθετήσει το «διοικητικό» σύστημα επιβολής των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με το ενωσιακό πρότυπο, άλλα όμως κράτη μέλη, όπως η Ιρλανδία, η Αυστρία, η Δανία, η Σουηδία, και η Φινλανδία, έχουν υιοθετήσει το «διωκτικό» σύστημα, το οποίο έλκει την καταγωγή του από τις ΗΠΑ). Πράγματι, από τις διατάξεις του Κανονισμού 1/2003, μόνο οι γενικές αρχές των άρθρων 1-3, τα άρθρα 5 και 6, που αφορούν τις αρμοδιότητες των εθνικών αρχών ανταγωνισμού και των εθνικών δικαστηρίων, τα άρθρα 11-14, που αφορούν τις εσωτερικές σχέσεις και το πλαίσιο συνεργασίας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού με την Επιτροπή ΕΕ, το άρθρο 16, που απαγορεύει στις εθνικές αρχές, διοικητικές και δικαστικές, να λαμβάνουν αποφάσεις οι οποίες συγκρούονται με αποφάσεις της Επιτροπής ΕΕ, το άρθρο 21 παρ. 3 που αφορά τον περιορισμένο έλεγχο από τα εθνικά δικαστήρια εντολών της Επιτροπής ΕΕ για τον έλεγχο μη επαγγελματικών εγκαταστάσεων, και το άρθρο 22 που αφορά

την διεξαγωγή ερευνών από μια εθνική αρχή ανταγωνισμού για λογαριασμό άλλης ή της Επιτροπής ΕΕ, απευθύνονται και στα κράτη μέλη. Όλες οι άλλες διατάξεις του Κανονισμού, μεταξύ αυτών οι διατάξεις που αφορούν τις αποφάσεις της επιτροπής (διαπίστωση και παύση παράβασης, προσωρινά μέτρα, ανάληψη δεσμεύσεων, διαπίστωση ανεφαρμόστου), τις εξουσίες έρευνας, την εξουσία επιβολής κυρώσεων και την παραγραφή της, κατά την ρητή και απερίφραστη διατύπωσή τους, απευθύνονται αποκλειστικά προς την Επιτροπή ΕΕ και δεν αφορούν τα κράτη μέλη. Μάλιστα, όπως προκύπτει από τα άρθρα 21 παρ. 3 και 22, όταν τα μέλη παρέχουν την συνδρομή τους στην Επιτροπή, ή διενεργούν έρευνες για λογαριασμό της ή για λογαριασμό άλλου κράτους-μέλους, η έρευνα αυτή διενεργείται, κατ' αρχήν, βάσει των εθνικών τους διατάξεων, σύμφωνα με την αρχή της δικονομικής αυτονομίας, υπό την επιφύλαξη όμως και τον περιορισμό ότι δεν μπορούν να αντιτάξουν τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή ΕΕ, αφού αυτό θα παρεμπόδιζε την ομοιόμορφη και αποτελεσματική εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου (πρβλ. ΔΕΚ, απόφαση της 14.9.2010, C-550/07 P, Akzo Nobel κλπ. κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 100-120 της 3.5.2011, C-375/09, Tele2Polska sp zoo, ιδίως προτάσεις ΓΕ Ján Mazák, σκ. 25-26 της 16.7.1992, C-67/91 Dirección General de Defensa de la Competencia v Asociación Española de Banca Privada (AEB) κ.α., σκ. 11-12, 31-33, ΣτΕ 582/2019).

6. Επειδή, ο ν.703/1977 (ΦΕΚ Α 278), ακολουθώντας το πρότυπο του Κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΟΚ) (Πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, ΕΕ 13 της 21.02.1962, Ελληνική ειδική έκδοση: Κεφάλαιο 08 τόμος 001 σ. 25 - 31), και δη χωρίς τους περιορισμούς που θεσπίσθηκαν μεταγενέστερα με τον Κανονισμό 2988/74 του Συμβουλίου, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ L. 319/29.11.1974 Ελληνική ειδική έκδοση Κεφάλαιο 7, Τόμος 1, σ. 241), δεν θέσπισε αποκλειστική προθεσμία μέσα στην οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να ασκήσει την αρμοδιότητά της να διαπιστώσει αντιανταγωνιστικές πρακτικές επιχειρήσεων,

να επιβάλει μέτρα για την αποκατάσταση και την προστασία στο μέλλον της ανταγωνιστικής τάξης της αγοράς και να επιβάλει κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού (ΣτΕ 582/2019, πρβλ. ΣτΕ 3262/2011, 7μ., βλ. σχετ. και ΣτΕ 1976/2015). Τέτοια αποκλειστική προθεσμία θεσπίσθηκε το πρώτον με το άρθρο 42 του ν. 3959/2011 (Α' 93), υιοθετώντας τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του άρθρου 25 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου της 16.12.2002 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ L. 1/4.1.2003), η οποία προθεσμία άλλως τε, εν αρμονία προς τις ρυθμίσεις του εν λόγω Κανονισμού αφορά αποκλειστικά την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων, όχι δε την αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να διαπιστώσει αντιανταγωνιστική συμπεριφορά, ή να επιβάλει μέτρα. Οι διατάξεις όμως του άρθρου 42 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του άρθρου 50 παρ. 6 του ίδιου νόμου, δεν καταλαμβάνουν παραβάσεις που ήσαν ήδη εκκρεμείς ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά την έναρξη της ισχύος του (υπό την έννοια ότι είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας, ή αυτεπάγγελτης έρευνας, ή αιτήματος έρευνας εκ μέρους του Υπουργού). Εξ άλλου, ούτε άλλες γενικές περί παραγραφής διατάξεις του εθνικού δικαίου μπορούν να εφαρμοσθούν εν προκειμένω. Ειδικότερα, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν ούτε οι γενικές διατάξεις περί παραγραφής του Αστικού Κώδικα, γιατί αυτές αφορούν αστικές σχέσεις και δικαιώματα, και όχι την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ούτε και οι γενικές διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού, γιατί αυτές αφορούν αποκλειστικά την παραγραφή της εξουσίας του Δημοσίου να καταλογίσει ή να αναζητήσει πάσης φύσεως χρηματικές οφειλές προς αυτό και όχι την άσκηση αρμοδιοτήτων για την επιβολή κυρώσεων, ή μέτρων, ή την αξιολόγηση συμπεριφορών. Περαιτέρω, και μεν το άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003 προβλέπει ότι «1. Οι εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 23 και 24 [δηλαδή οι εξουσίες επιβολής προστίμων και χρηματικών ποινών] υπόκεινται στις ακόλουθες προθεσμίες παραγραφής: α) τρία έτη για τις παραβάσεις των διατάξεων σχετικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων• β) πέντε έτη για όλες τις υπόλοιπες παραβάσεις. 2. Η

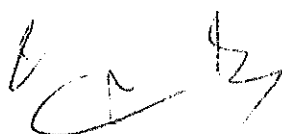
παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους η οποία αποβλέπει στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. Στις πράξεις που συνεπάγονται τη διακοπή της παραγραφής συγκαταλέγονται οι εξής: α) οι γραπτές αιτήσεις της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους για την παροχή πληροφοριών• β) οι γραπτές εντολές διεξαγωγής ελέγχου που χορηγεί στους υπαλλήλους της η Επιτροπή ή η αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους• γ) η κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή ή από την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους• δ) η κοινοποίηση έκθεσης αιτιάσεων από την Επιτροπή ή την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους. 4. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση. 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου μετά από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή δεν έχει επιβάλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο αναστολής της παραγραφής κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6. 6. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων και χρηματικών ποινών αναστέλλεται για όσο καιρό η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου». Όμως, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν στην εσωτερική έννομη τάξη, ούτε ευθέως, ούτε αναλόγως, ούτε και οι περί παραγραφής διατάξεις του ανωτέρω άρθρου, οι οποίες μάλιστα, όπως προεξετέθη, αφορούν (όπως άλλως τε και οι μη εφαρμοστέες κατά χρόνο αντίστοιχες του ν. 3959/2011) αποκλειστικά την εξουσία επιβολής κυρώσεων και όχι τις λοιπές εξουσίες των αρχών επιβολής του δικαίου του ανταγωνισμού.

Αριθμός απόφασης : 2228/2020

Και τούτο διότι ούτε απορρέουν οι ρυθμίσεις αυτές του Κανονισμού (και δη τα συγκεκριμένα χρονικά όρια που τάσσουν) από ερμηνεία των ουσιαστικών διατάξεων της Συνθήκης, ούτε ο Κανονισμός 1/2003 προβλέπει εφαρμογή τους από τις εθνικές αρχές των κρατών μελών (η μόνη αναφορά σε εθνικές αρχές ανταγωνισμού είναι η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία και αυτών των αρχών οι πράξεις διακόπτουν την παραγραφή υπέρ της Επιτροπής ΕΕ), ούτε διάταξη του εθνικού δικαίου παραπέμπει και δη ρητά σε αυτές, ούτε από γενική αρχή του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί να συναχθεί η συμπληρωματική εφαρμογή τους (πρβλ. *Quarmby Construction Co Ltd v OFT*, [2011] CAT 11 της 15.4.2011, σκ. 43-48, ΣτΕ 582/2019).

7. Επειδή, παρά το γεγονός, όμως, αφενός μεν ότι ο νομοθέτης παρέλειψε να θεσπίσει με το ν. 703/1977 συγκεκριμένη αποκλειστική προθεσμία μέσα στην οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να ασκήσει την αρμοδιότητά της και αφετέρου ότι στο νομοθέτη ανήκει κατ' αρχήν η εξουσία να σταθμίσει και να συμβιβάσει τις απαιτήσεις της προστασίας παγιωμένων καταστάσεων, χάριν της ασφάλειας δικαίου, με τις απαιτήσεις της νομιμότητας, που δεν ανέχεται την παγίωση καταστάσεων αντιθέτων προς τον νόμο (ΣτΕ 582/2019, πρβλ. απόφαση ΠΕΚ της 6.10.2006, T-22/02, T23-02, *Sumitomo Chemical Co Ltd, Sumika Fine Chemicals Co Ltd* κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 82), η αρχή της ασφάλειας δικαίου (πρβλ. αποφάσεις ΔΕΚ *J R Geigy* σκ. 20-21 *Falk SpA* της 24.9.2002 σκ. 140 της 22.4.2008, C-408/04 P, Επιτροπή ΕΕ κατά *Saltzgitter AG*, σκ. 100-106 απόφαση ΠΕΚ *Sumitomo*, σκ. 80-112), αλλά και το θεμελιώδες δικαίωμα υπεράσπισης (πρβλ. ιδίως ΠΕΚ, απόφαση της 27.6.2012, T-372/10, *Bolloré*, σκ. 103-119 της 18.6.2008 T-410/03 *Hoechst GmbH* κατά Επιτροπής ΕΕ ΔΕΚ της 21.1.2006, C-167/04 P, *JCB Service* κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 71-73), το οποίο δεν μπορεί να ασκηθεί αποτελεσματικά, όταν η αδικαιολόγητη πάροδος υπερβολικά μακρού χρόνου καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή την συγκέντρωση αποδείξεων αναγκαίων ή πάντως ουσιωδώς χρήσιμων για την άμυνα του καθ' ου, επιβάλλουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την υποχρέωση να ασκεί τις αρμοδιότητές της μέσα σε εύλογο χρόνο, στοιχείο το οποίο κρίνεται κάθε φορά ανάλογα με την φύση και την

σοβαρότητα της παραβάσεως, την δυσχέρεια εντοπισμού της, την φύση του ληπτέου μέτρου (δεδομένου ότι για μέτρα που αποσκοπούν στην διασφάλιση της ανταγωνιστικής τάξεως της αγοράς για το μέλλον δεν τίθεται, κατ' αρχήν, ζήτημα ευλόγου χρόνου - πρβλ. ΔΕΚ, JCB Service' απόφαση της 2.3.83, 7/82 GVL κατά Επιτροπής ΕΕ σκ. 16/28), το σκοπό στον οποίο αποβλέπει ο ασκούμενος από την Επιτροπή έλεγχος (δεδομένου ότι για την αξιολόγηση του στοιχείου της υποτροπής προς επιβολή κυρώσεων για νέα παράβαση ομοίως δεν τίθεται κατ' αρχήν ζήτημα ευλόγου χρόνου παρά μόνο για την έκταση της προσαυξήσεως της κυρώσεως – πρβλ. αποφάσεις ΔΕΚ C-3/06 P, Group Danone κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 27-29, 39· C-413/08 P, Lafarge SA κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 61-70) και τις εν γένει περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, όπως είναι, μεταξύ άλλων η συστηματική επανάληψη της αυτής παραβατικής συμπεριφοράς, οπότε, ακόμη και αν οι κατ' ιδίαν πράξεις δεν συγκροτούν ενιαία συνεχιζόμενη παράβαση, ως αφετηρία για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος, εντός του οποίου η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να ασκήσει τις αρμοδιότητές της, λαμβάνεται υπ' όψη η λήξη της χρονικά τελευταίας εκδηλώσεως παραβατικής συμπεριφοράς. Ειδικά δε για την επιβολή κυρώσεων, μέτρο του ευλόγου του χρόνου αυτού αποτελούν, εν όψει και της αρχής της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου, αφ' ενός, και της αρχής της αναλογικότητας, αφ' ετέρου, και οι προθεσμίες που έχουν ταχθεί στο άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003, υπό την έννοια ότι ο εύλογος χρόνος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπολείπεται των προθεσμιών που τάσσονται στην διάταξη αυτή, δεν μπορεί όμως να είναι ούτε και καταδήλως μακρότερος από τον μέγιστο συνολικό χρόνο που προβλέπεται από τις ενωσιακές διατάξεις (δηλαδή την δεκαετία) (ΣτΕ 582/2019, πρβλ. κατ' αποτέλεσμα υπό την έννοια αυτή ΣΕ 1976/2015, που αφορά 10ετή καθυστέρηση από τον χρόνο της καταγγελίας της παραβάσεως μέχρι την έναρξη της διερευνήσεως, και καθυστέρηση άλλων 11 ετών μέχρι την έκδοση αποφάσεως, δηλαδή χρονικό διάστημα διπλάσιο του προβλεπόμενου από τις ενωσιακές διατάξεις, παρ' ότι οι παραβάσεις, όπως προκύπτει από την περιγραφή τους στην εν λόγω απόφαση, προέκυπταν ευθέως από το περιεχόμενο των συμφωνιών της καθ' ης με τους εμπορικούς

Αριθμός απόφασης : 2228/2020

της εταιρίας, που είχαν ήδη καταστεί γνωστές στην Επιτροπή Ανταγωνισμού από τους καταγγέλλοντες).

8. Επειδή, εν προκειμένω, από τα στοιχεία της δικογραφίας της κρινόμενης υποθέσεως προκύπτουν τα εξής : Η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία δραστηριοποιείται από το έτος 1973 στην εκμετάλλευση super markets, διατηρώντας καταστήματα σε διάφορα μέρη της Ελλάδος και σε άλλες Βαλκανικές χώρες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ICAP Databank, το έτος 2003 η εταιρεία αυτή κατέλαβε, βάσει συνόλου ενεργητικού, την , θέση μεταξύ των μεγαλύτερων εταιρειών του κλάδου «super market» και την η θέση μεταξύ των 100 μεγαλύτερων εμπορικών εταιρειών, βάσει πωλήσεων. Κατά τα οικονομικά έτη 1999, 2000 και 2001 ο κύκλος εργασιών της εταιρείας αυτής ανήλθε σε και ευρώ, αντίστοιχα. Στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας, που η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) διενήργησε, στον κλάδο απορρυπαντικών προϊόντων οικιακής χρήσεως, για διερεύνηση τυχόν παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν.703/1977 και των άρθρων 81 και 82 Συνθ.Ε.Κ. (ήδη άρθρα 101 και 102 Συνθήκης Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), απέστειλε στην εταιρεία «Unilever Hellas AEBE», η οποία ανήκει στον όμιλο UNILEVER, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παραγωγούς τυποποιημένων προϊόντων στον κόσμο στον τομέα των τροφίμων και ειδών οικιακής και προσωπικής φροντίδας, το ερωτηματολόγιο, με το οποίο αυτή ζητούσε στοιχεία, σχετικά με τη σύνθεση και τη δομή της, τις κατηγορίες των προϊόντων της, τον τρόπο παραγωγής και εμπορίας αυτών, το δίκτυο διανομής τους, την τιμολογιακή και πιστωτική πολιτική της, καθώς και στοιχεία για τις ετήσιες και μηνιαίες πωλήσεις, που πραγματοποίησε κατά την πενταετία 2000-2004, στα απορρυπαντικά και καθαριστικά οικιακής χρήσης. Επί του εγγράφου αυτού η εταιρεία «Unilever Hellas AEBE» απάντησε, με την από 13.10.2005 επιστολή. Στη συνέχεια, η Γ.Δ.Α., με την επιστολή, ζήτησε από την τελευταία εταιρεία επί πλέον στοιχεία και ειδικότερα όλες τις συμβάσεις που είχε υπογράψει με τους πελάτες της (super markets), οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ποσοστό άνω του % του κύκλου εργασιών της, όσον αφορά στα

Αριθμός απόφασης : 2228/2020

απορρυπαντικά/καθαριστικά οικιακής χρήσεως για την περίοδο 2000-2004. Η εταιρεία αυτή απάντησε με την από 1-3-2006 επιστολή της, προσκομίζοντας συμφωνίες (συμβάσεις) με super markets. Τέλος, επί του ερωτηματολογίου, σχετικά με τα έτη 2005-2007, η ανωτέρω εταιρεία απάντησε με την από επιστολή της. Με βάση τα ανωτέρω, η ΓΔΑ διαπίστωσε τα εξής: Το μεγαλύτερο μέρος των απορρυπαντικών/καθαριστικών οικιακής χρήσεως, που η εταιρεία «Unilever Hellas AEBE» εμπορεύεται, εισάγεται από συγγενείς επιχειρήσεις του εξωτερικού και ένα μικρό ποσοστό παράγεται στις εγκαταστάσεις της στο ή σε εγκαταστάσεις τρίτων (φασόν). Κατά τα έτη 2000, 2001, 2002, ο κύκλος εργασιών της ανήλθε σε ευρώ και ευρώ, αντίστοιχα, από τα οποία ποσοστό %, % και % αντιστοιχεί σε πωλήσεις απορρυπαντικών/καθαριστικών, οικιακής χρήσεως. Το ποσοστό αυτό ανήλθε σε % και % για τα έτη 2005 και 2006. Η διάθεση των προϊόντων της εταιρείας αυτής στην αγορά γίνεται είτε με απευθείας πωλήσεις από την ίδια προς τις μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων (super markets, cash and carry) είτε μέσω διανομέων – συνεργατών, οι οποίοι στη συνέχεια μεταπωλούν τα προϊόντα σε μικρότερα καταστήματα λιανικής πωλήσεως. Οι απευθείας πωλήσεις αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των απορρυπαντικών/καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, που διατίθενται στην Ελληνική αγορά. Οι κυριότεροι πελάτες της προσφεύγουσας (άνω του % του κύκλου εργασιών), ως προς τα ανωτέρω προϊόντα, κατά τα έτη 2004-2007, είναι οι εξής επιχειρήσεις :

ΑΕ, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν συνολικά το % του συνολικού κύκλου εργασιών στα είδη αυτά. Στο πλαίσιο του από ερωτηματολογίου, προσκομίσθηκαν από την εταιρεία «Unilever Hellas AEBE» οι συμβάσεις, που είχε υπογράψει με τους πελάτες της (super markets), που αντιπροσωπεύουν ποσοστό άνω του % του κύκλου εργασιών της στα απορρυπαντικά/καθαριστικά, οικιακής χρήσεως, για την περίοδο 2000 – 2004.

Από τις προσκομισθείσες συμβάσεις διαπιστώθηκε ότι είχε καταρτιστεί, μεταξύ της εταιρείας «Unilever Hellas AEBE» και της προσφεύγουσας, η από σύμβαση διακινήσεως απορρυπαντικών και καλλυντικών προϊόντων της UNILEVER HELLAS, ετήσιας διάρκειας, έναντι εκπτώσεων, στην οποία περιλαμβανόταν ο παρακάτω όρος: «Σε περίπτωση που η αλυσίδα σας διακινεί προϊόντα της Unilever Hellas που προέρχονται από τρίτους εισαγωγείς (παράλληλο εμπόριο) τότε θα πάψει να ισχύει η παρούσα συμφωνία στο σύνολό της». Περαιτέρω, η Γ.Δ.Α, προκειμένου να διερευνήσει εάν είχαν πραγματοποιηθεί παράλληλες εισαγωγές από τρίτους (παράλληλο εμπόριο), απέστειλε στην προσφεύγουσα την επιστολή, επί της οποίας η προσφεύγουσα, με την επιστολή, απάντησε ότι δεν έχει πραγματοποιήσει παράλληλες εισαγωγές προϊόντων της εταιρείας «Unilever Hellas AEBE» κατά τα έτη 2000-2004, λόγω ελλείψεως πηγών (προμηθευτών) αγοράς που ήταν σε γνώση της κατά την ως άνω περίοδο. Από την περαιτέρω έρευνα της Γ.Δ.Α. προέκυψε ότι στον κλάδο απορρυπαντικών – καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, ενώ φαίνεται ότι δραστηριοποιούνται ένας αρκετά σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων, το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων του κλάδου αυτού (κατά μ.ο. πάνω από το % των συνολικών πωλήσεων) πραγματοποιείται από κυρίως εταιρείες, μεταξύ των οποίων και η εταιρεία «Unilever Hellas AEBE», η οποία κατέχει την θέση στις πωλήσεις των απορρυπαντικών ρούχων για πλυντήριο και των χλωρίων – λευκαντικών (ενισχυτικά πλυσίματος). Επίσης, η Γ.Δ.Α. διαπίστωσε ότι οι πωλήσεις της εταιρείας «Unilever Hellas AEBE» στον κλάδο απορρυπαντικών / καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, ακολουθούν ανοδική πορεία, κατά τα έτη 2000 – 2003, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη άνοδο κατά το έτος 2003 (%). Εξάλλου, όσον αφορά τις επιχειρήσεις «super market», η Γ.Δ.Α. διαπίστωσε ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου 1992 – 2006, ακολούθησαν ανοδική πορεία, με συνέπεια, αφενός να ισχυροποιηθεί η διαπραγματευτική τους ισχύ απέναντι σε ορισμένους από τους προμηθευτές τους, αφετέρου η σχέση τους με αυτούς να είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαμόρφωση των τιμών των προϊόντων. Ενόψει των ανωτέρω, η Γ.Δ.Α. κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο όρος «Σε περίπτωση

που διακινήσετε προϊόντα της Unilever Hellas που προέρχονται από τρίτους εισαγωγείς (παράλληλο εμπόριο) τότε θα πάψει να ισχύει η παρούσα συμφωνία στο σύνολό της», που περιλήφθηκε στην από σύμβαση με την προσφεύγουσα, απαγορεύει σαφώς το παράλληλο εμπόριο και έχει χαρακτήρα που αντίκειται στον ελεύθερο ανταγωνισμό. Η Γ.Δ.Α., εκτιμώντας ότι η απαγόρευση παράλληλων εισαγωγών εντάσσεται στις κατ'αντικείμενο «per se» παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού, αφού είναι μια πρακτική, η οποία έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού μέσω της κατανομής γεωγραφικών αγορών και μέσω αυτής την εξάλειψη ή τουλάχιστον τον περιορισμό του ανταγωνισμού στις τιμές, ότι οι κάθετοι περιορισμοί, ειδικά αυτού του είδους, είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για τον ανταγωνισμό, καθώς και ότι η «Unilever Hellas AEBE» διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στην υιοθέτηση και εφαρμογή της απαγορεύσεως παράλληλων εισαγωγών, αφενός, προτείνοντας την υιοθέτησή της και αφετέρου ασκώντας πιέσεις στις αλυσίδες σουπερμάρκετ, απειλώντας με κυρώσεις, παρά το γεγονός ότι η διαπραγματευτική τους ισχύς δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα, κατέληξε ότι «παρά τη σαφή κοινοτική διάσταση της υπόθεσης, η εφαρμογή του άρθρου 81 παρ.1 ΣυνθΕΚ είναι αδύνατη, λόγω παραγραφής, βάσει του άρθρου 25 παρ.1 του Κανονισμού 1/2003. Όμως, εκτιμάται ότι η κοινοτική διάσταση της υπόθεσης παρά την αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 81 παρ.1 ΣυνθΕΚ, δύναται να ληφθεί υπόψη ως επιβαρυντική περίπτωση. Ειδικότερα, η κοινοτική διάσταση της υπόθεσης θα πρέπει είτε να προσμετρηθεί ως επιβαρυντική περίπτωση, είτε εναλλακτικά να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης. Σε κάθε περίπτωση, η κοινοτική διάσταση της υπόθεσης, παρά την αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ, δεν δύναται να αγνοηθεί ως προς την ουσία της παράβασης. Θέμα παραγραφής για την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ.1 του ν.703/1977 δεν τίθεται». Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω στοιχείων, η Γ.Δ.Α. πρότεινε, μεταξύ άλλων : α) να υποχρεωθεί η προσφεύγουσα να παύσει τις επίμαχες παραβάσεις του άρθρου 1 παρ.1 του ν.703/1977, εφόσον συνεχίζονται και να παραλείπει αυτές στο μέλλον, β) να επιβληθεί στην εταιρεία πρόστιμο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 του

ν. 703/1977 και γ) να απειληθεί σε βάρος της χρηματική ποινή για κάθε ημέρα μη συμμορφώσεώς της με την απόφαση που θα εκδοθεί. Κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι το κείμενο, στο οποίο αναφέρεται ο επίμαχος όρος, υπογράφεται από πρόσωπο (υπάλληλο – αγοραστή της εταιρείας), ο οποίος, σύμφωνα με το καταστατικό του νομικού προσώπου, δεν ήταν υπεύθυνος για την εκπροσώπησή της. Στη συνέχεια, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφού δέχθηκε ότι, με το έγγραφο που η Γ.Δ.Α. απηύθυνε στην UNILEVER και με το οποίο εχώρησε έναρξη του αυτεπάγγελτου ελέγχου της Επιτροπής για τη διερεύνηση της απαγορεύσεως παράλληλων εισαγωγών στις συμβάσεις της UNILEVER, διεκόπη η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 του Κανονισμού 1/2003 πενταετής παραγραφή, έκρινε ότι η επίμαχη συμφωνία για την απαγόρευση παράλληλων εισαγωγών μεταξύ της UNILEVER και της προσφεύγουσας αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού, αφού είναι μία πρακτική, που έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού μέσω της κατανομής των γεωγραφικών αγορών. Έτσι, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη ότι η διαπραγματευτική ισχύς της προσφεύγουσας έναντι της UNILEVER δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα, ότι η διάρκεια της συμβάσεως ήταν „, ενώ το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη διάπραξη της παραβάσεως έως τη διαπίστωσή της είναι, μαζί με το χαρακτήρα της καθέτου συμπράξεως, λόγοι που συνηγορούν υπέρ της επιεικειάς ως προς τον υπολογισμό του προστίμου, επέβαλε στην εταιρεία, με την προσβαλλόμενη πράξη, πρόστιμο, αντιστοιχούν σε ποσοστό επί του κύκλου εργασιών της, που αφορά τις πωλήσεις απορρυπαντικών κατά το έτος 2000 και ανερχόμενο σε €, ενώ, με την ίδια πράξη, την υποχρέωσε να παραλείπει τη διαπιστωθείσα παράβαση στο μέλλον, με την απειλή, σε περίπτωση μη συμμορφώσεως, χρηματικής ποινής € ημερησίως. Την ως άνω πράξη, η καθής εταιρεία προσέβαλε, κατά το μέρος που την αφορούσε, με την ένδικη προσφυγή, αιτούμενη την ακύρωση ή μεταρρύθμισή της. Επί της προσφυγής εκδόθηκε η 3040/2014 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, με την οποία, κατά παραδοχή του ένδικου τούτου βοηθήματος, ακυρώθηκε, ως προς

την προσφεύγουσα, η καθής στρεφόταν πράξη. Στην κρίση αυτή το Δικαστήριο οδηγήθηκε αφού δέχθηκε ότι «εφόσον η υπό εξέταση συμφωνία έχει κοινοτική διάσταση, έχουν εν προκειμένω, εφαρμογή και οι περί παραγραφής διατάξεις του άρθρου 25 του Κοινοτικού Κανονισμού 1/2003, σύμφωνα με τις οποίες δεν δύναται να επιβληθεί διοικητική κύρωση μετά την πάροδο πενταετίας από την τέλεση της παράβασης», κρίνοντας, περαιτέρω ότι «ενόψει του ότι η ένδικη παράβαση φέρεται να τελέσθηκε κατά το έτος 2000 και η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε στις 27.3.2009, ήτοι εκδόθηκε μετά την πάροδο πενταετίας και σε κάθε περίπτωση μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου από την διάπραξη της παράβασης», η επίδικη πράξη είχε εκδοθεί αναρμοδίως κατά χρόνο και ως εκ τούτου ήταν ακυρωτέα. Αίτηση αναιρέσεως, που η Επιτροπή άσκησε κατά της ως άνω αποφάσεως, έγινε δεκτή με την 582/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και, αφού αναιρέθηκε η εν λόγω απόφαση, η υπόθεση παραπέμφθηκε προς νέα κρίση στο Δικαστήριο τούτο.

9. Επειδή, με την ένδικη προσφυγή, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η επίδικη καταλογιστική πράξη είναι ακυρωτέα, λόγω ελλείψεως επαρκούς αιτιολογίας, αφού σε αυτή δεν αναφέρονται ειδικά και συγκεκριμένα οι λόγοι, για τους οποίους δεν έγιναν δεκτοί οι ισχυρισμοί της εταιρείας σχετικά με την αποδιδόμενη σε αυτή παράβαση και δεν μνημονεύονται τα στοιχεία, από τα οποία αποδεικνύεται ο επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου από την ύπαρξη στη σύμβαση του επίμαχου όρου, ενώ δεν αξιολογείται το περιεχόμενο του όρου τούτου σε σχέση με τον εν λόγω επηρεασμό. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι η έλλειψη αιτιολογίας της προσβαλλόμενης πράξεως αλυσιτελώς προβάλλεται, διότι τα διοικητικά δικαστήρια, ως δικαστήρια ουσίας, δεν δύνανται να ακυρώσουν την πράξη για λόγους αναγόμενους στην επάρκεια της αιτιολογίας της, αλλά οφείλουν, κατ'ενάσκηση πλήρους δικαιοδοσίας (άρθρο 79 του Κ.Δ.Δ.), να ερευνήσουν τα ίδια, ύστερα από εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοσή της (σχ.ΣΤΕ 2455/2016, 3409/2015, 620/2012), ο ισχυρισμός είναι απορριπτέος και ως ουσία αβάσιμος, αφού στην πράξη τούτη, καθώς και στα έγγραφα, επί των

οποίων αυτή βασίσθηκε, αναφέρονται όλα τα στοιχεία, με βάση τα οποία αυτή εκδόθηκε.

10. Επειδή, με την προσφυγή, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η επίδικη παράβαση υπέκειτο σε πενταετή παραγραφή, η οποία προβλέπεται από το Κοινοτικό δίκαιο και εφαρμόζεται και για τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, επικουρικώς δε ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε μετά την πάροδο εύλογου χρόνου από την τέλεση της παραβάσεως, στην οποία αφορά και για το λόγο τούτο πρέπει να ακυρωθεί. Ο ισχυρισμός αυτός, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά με την 582/2019 απόφαση του Σ.τ.Ε., η οποία δεσμεύει το Δικαστήριο τούτο, ως Δικαστήριο παραπομπής (ΣτΕ 1298/2015, ΣτΕ Ολ.169/2010), είναι απορριπτός, ως αβάσιμος. Και τούτο, καθόσον οι διατάξεις του άρθρου 25 του Κανονισμού 1/2003, τόσο αυτές που αφορούν τον χρόνο της παραγραφής, όσο και αυτές που αφορούν τις προϋποθέσεις της διακοπής της, δεν είναι εφαρμοστές. Άλλωστε, αφετηρία για τον υπολογισμό του χρόνου, εντός του οποίου η Επιτροπή Ανταγωνισμού ώφειλε να ασκήσει τις αρμοδιότητές της, δεν είναι ο χρόνος υπογραφής της ανταγωνιστικής συμφωνίας, που είναι ο χρόνος έναρξης της παραβάσεως, αλλά ο χρόνος λήξεως της παραβάσεως (δηλαδή, καταρχήν, ο χρόνος που έληξε η συμφωνία αυτή, εκτός αν προκύπτει ότι ο επίμαχος ανταγωνιστικός όρος της συνέχισε να ισχύει σιωπηρά). ούτε υπήρχε έδαφος εφαρμογής των αυστηρών προϋποθέσεων διακοπής της παραγραφής, που τάσσει το άρθρο 25 παρ. 3 του Κανονισμού 1/2003. Περαιτέρω, εν όψει των προαναφερόμενων πραγματικών περιστατικών, ο συνολικός χρόνος, που παρήλθε όχι απλώς από την λήξη, αλλά ακόμη και από την έναρξη της παραβάσεως και μέχρι την έκδοση αποφάσεως, δεν ήταν σε κάθε περίπτωση δυσανάλογα ή υπέρμετρα μακρός σε σχέση με τον χρόνο που προβλέπει το ενωσιακό δίκαιο για τις αντίστοιχες εξουσίες της Επιτροπής ΕΕ· αντιθέτως μάλιστα, ήταν βραχύτερος της 10ετίας. Αλλά και αν ακόμη γινόταν δεκτό ότι πρέπει να εξετασθεί αυτοτελώς και ο χρόνος που παρήλθε μέχρι την έναρξη της διερευνήσεως της παραβάσεως, ο χρόνος αυτός (ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η παράβαση όχι απλώς άρχισε, αλλά και έληξε στις 30.6.2000) ήταν παρόμοιος και όχι καταδήλως ή δυσανάλογα

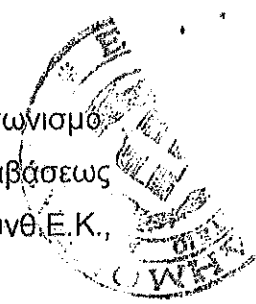
μακρότερος από αυτόν που προβλέπει το ενωσιακό δίκαιο. Ως εκ τούτου οι εξουσίες της Επιτροπής Ανταγωνισμού ασκήθηκαν μέσα σε χρόνο εξ ορισμού εύλογο, χωρίς να απαιτείται καν να εξετασθεί αν ο χρόνος αυτός ήταν εύλογος και ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων. Άλλωστε, και υπό την αντίθετη εκδοχή, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει συγκεκριμένους και ουσιώδεις σχετικούς ισχυρισμούς, ή αδυναμία αποτελεσματικής υπερασπίσεως, ώστε το Δικαστήριο να είναι υποχρεωμένο να εξετάσει το ζήτημα τούτο και η Επιτροπή Ανταγωνισμού να εκθέσει τις απόψεις της σχετικά με το εύλογο ή μη του διαδραμόντος χρόνου (σχ.ΣτΕ 582/2019).

11. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η επίδικη παράβαση της αποδόθηκε ύστερα από εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και εφαρμογή του νόμου. Κι αυτό, γιατί ο περιληφθείς στην επίμαχη συμφωνία όρος δεν συνιστά απαγόρευση ή εναρμονισμένη πρακτική, εμπόπτουσα στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 81 της Συνθ.Ε.Κ. και 1 του ν.703/1977, αφού δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεως, ώστε να δεσμεύει την επιχείρηση, ενόψει, μάλιστα και του ότι η αντίστοιχη «σύμβαση» αποτελεί στην πραγματικότητα «επιστολή συνεργασίας», η οποία δεν έχει υπογραφεί από άτομο που εκπροσωπεί νομίμως το νομικό πρόσωπο αυτής. Ο ως άνω ισχυρισμός είναι σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη μείζονα σκέψη απορριπτέος, ως αβάσιμος, αφού ο ως άνω όρος, αφορών στην απαγόρευση των παράλληλων εισαγωγών προϊόντων της εταιρείας UNILEVER και μάλιστα επί ποινή διακοπής της συνεργασίας, αποτελεί συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών, που έχει ως αντικείμενο, είτε ως εν δυνάμει αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, ενώ δεν ασκεί έννομη επιρροή, για τη στοιχειοθέτηση της παραβάσεως, το έγκυρο ή μη της συμφωνίας λόγω της μη υπογραφής της από εξουσιοδοτημένο προς τούτο όργανο. Εξάλλου, ενόψει του ότι η σχετική ρήτρα περιορισμού των συναλλαγών από τη φύση της, δυνητικά, ματαιώνει ή εξαλείφει τις ανταγωνιστικές πιέσεις, παραβλάπτοντας τη λειτουργία του ορθού ανταγωνισμού τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο (ΠΕΚ της 21ης Φεβρουαρίου 1995 - VERENIGING VAN SAMENWERKENDE PRIJVERHEID

Υπόθεση Τα-29/92), δεν αίρει την αποδιδόμενη παράβαση, ο λόγος, για τον οποίο αυτή περιλήφθηκε στη συμφωνία και δη η προσπάθεια της UNILEVER για την αποτροπή των εισαγωγών από τρίτους εμπόρους/μεσάζοντες, ούτε και η ένδειξη ότι αυτή δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εντός της οικείας αγοράς ή άμεση επίδραση επί των τιμών. Επομένως, όσα περί του αντιθέτου η προσφεύγουσα προβάλλει, σχετικά με την έλλειψη νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξεως, αφού αυτή εκδόθηκε χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αντικειμενικοί λόγοι που επέβαλαν την παράθεση του όρου και οι επιπτώσεις τούτου στην παραβίαση των άρθρων 1 του ν.703/1977 και 81 της Συνθ.Ε.Κ., είναι αβάσιμα κι απορριπτέα.

12. Επειδή, υπό τα ως άνω δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη α) ότι η προσφεύγουσα υπέγραψε τον όρο, περί απαγορεύσεως παράλληλων εισαγωγών των προϊόντων της εταιρείας «Unilever Hellas AEBE» και ειδικά των απορρυπαντικών/ καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, αποδεχόμενη την επίμαχη ρήτρα στη σχετική σύμβαση, επί ποινή διακοπής της συνεργασίας, σε περίπτωση που θα προέβαινε σε προμήθεια των ανωτέρω από τρίτους εισαγωγείς, β) ότι η συμφωνία αυτή αποτελεί επιχειρηματική συμπεριφορά, που σκοπεύει στον περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού, δεδομένου ότι από τη φύση της μειώνει τις ανταγωνιστικές πιέσεις και παρακωλύει την ελεύθερη εμπορική δράση, με άμεσο ή έμμεσο επακόλουθο την ενιαία και σε ορισμένο και επιθυμητό ύψος διαμόρφωση των τιμών διαθέσεως των απορρυπαντικών/ καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, προς ίδιον όφελος και γ) ότι η πρακτική αυτή αντιβαίνει στη διάταξη του άρθρου 1 παρ.1 του ν.703/1977, καθώς και στη διάταξη του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ, αφού εξ ορισμού έχει ως συνέπεια την παγίωση της στεγανοποίησεως της εθνικής αγοράς και άρα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεισδύσεως, που επιδιώκεται με τη Συνθήκη, το Δικαστήριο κρίνει, ότι η επιχείρηση προέβη σε συμφωνία, η οποία περιείχε όρο, παρακωλύοντα από τη φύση του ή δυνάμενο να περιορίσει τον ελεύθερο ανταγωνισμό κι επομένως υπέπεσε στην αποδιδόμενη, με την προσβαλλόμενη πράξη, παράβαση και μάλιστα ανεξαρτήτως της αποδείξεως επελεύσεως συγκεκριμένων αποτελεσμάτων εντός της αγοράς ή ενδεχομένως και της

προκλήσεως ορισμένων ευεργετικών συνεπειών ως προς τον ανταγωνισμό. Επομένως, νομίμως, καταρχήν, σε βάρος της, ως υπαιτίου της παραβάσεως του άρθρου 1 παρ.1 του ν.703/1977 και του άρθρου 81 της Συνθ.Ε.Κ., επιβλήθηκε, με την ως άνω πράξη, πρόστιμο.

13. Επειδή, ως προς το ύψος του προστίμου, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη βαρύτητα της παραβάσεως, στην οποία η προσφεύγουσα υπέπεσε, πλην ότι αυτή αφορά μόνο ορισμένο κλάδο της επαγγελματικής δραστηριότητάς της, ενώ είχε περιορισμένη χρονική διάρκεια και πάντως δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο, ούτε, άλλωστε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επικαλείται και ότι η ύπαρξη στην επίμαχη συμφωνία του συγκεκριμένου όρου προκάλεσε τον κίνδυνο αποκλεισμού των ανταγωνιστών από τη σχετική αγορά, εκτιμώντας, περαιτέρω, τον κύκλο εργασιών της προσφεύγουσας από τον κλάδο εμπορίας απορρυπαντικών/καθαριστικών, οικιακής χρήσεως, ανερχόμενο σε ευρώ, κατά το έτος 2000, καθώς και το μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη διάπραξη της παραβάσεως μέχρι τη διαπίστωση αυτής, κρίνει ότι το ύψος του προστίμου, που πρέπει να επιβληθεί σε βάρος της προσφεύγουσας για την επίδικη παράβαση, ανέρχεται στο ποσό των 60.000 ευρώ, κατά μερική παραδοχή του οικείου αιτήματος της ένδικης προσφυγής, ως εν μέρει βασίμου.

14. Επειδή, κατ'ακολουθία, πρέπει η προσφυγή να γίνει εν μέρει δεκτή, να τροποποιηθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που επιβάλλει πρόστιμο σε βάρος της προσφεύγουσας και να περιορισθεί το ύψος του προστίμου σύμφωνα με τα ανωτέρω. Τέλος, ενόψει της μερικής νίκης και ήττας των διαδίκων, πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα μέρος του καταβληθέντος παραβόλου, ποσού 200 ευρώ, κατ' άρθρο 277 παρ. 9 εδάφιο γ' του Κ.Δ.Δ. και, για τον ίδιο λόγο, να συμψηφισθούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων, κατ' άρθρο 275 παρ.1 εδάφιο γ' του Κ.Δ.Δ.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή.

Αριθμός απόφασης : 2228/2020

Τροποποιεί την 441/Υ/2009 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά το μέρος αυτής με το οποίο επιβάλλεται σε βάρος της προσφεύγουσας πρόστιμο.

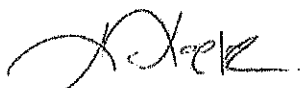
Περιορίζει το ύψος του προστίμου, που επιβλήθηκε σε βάρος της ανωτέρω, με την απόφαση αυτή, στο ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000).

Διατάσσει την απόδοση στην προσφεύγουσα μέρους του καταβληθέντος παραβόλου, ανερχόμενου σε διακόσια ευρώ (200).

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

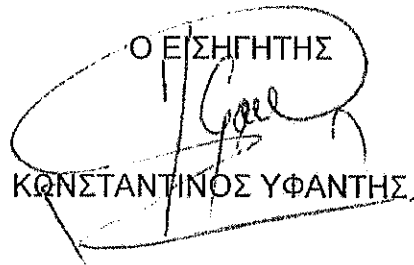
Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα στις 14.5.2020 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 11.06.2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ

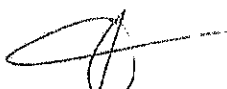
ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΚΑΛΛΙΚΑΚΗ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

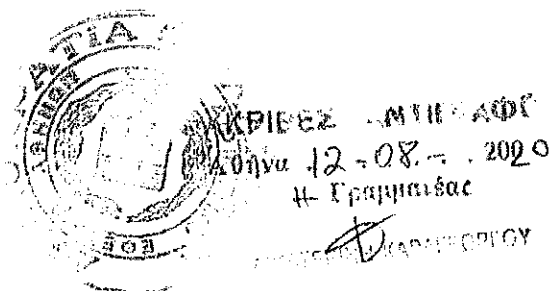

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΥΦΑΝΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΛΟΥΚΙΑ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100